

Saksframlegg

AVLASTNINGSTILBUD TIL VOKSNE PERSONER MED FUNKSJONSNEDSETTELSE

Arkivsaksnr.: 11/34129

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak:

Formannskapet tar sak om avlastningstilbud til voksne personer med funksjonsnedsettelse til orientering.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

1. Innledning.

Rådmannen har på nytt gjennomgått dagens tilbud for brukere av avlastningstilbud for voksne over 18 år. Saken beskriver dagens tilbud for målgruppen, og rådmannen foreslår nye saksbehandlingsrutiner for å ivareta rettssikkerheten til personer som er på avlastning.

Etter rådmannens vurdering er de aller fleste brukere og pårørende fornøyd med tilbudet med unntak av et fåtall personer. For å ivareta disse personenes interesse foreslår rådmannen å legge til rette for alternative avlastningstiltak bl.a. ved å prøve ut fritids- og aktivitetsavlastende tiltak og hotell.

2. Fakta.

Det vises til bystyrets møte 23.09. 2010, sak 126/10: Botiltak – strategier og tjenesteinnhold. Avlastning – mål, standard og tjenesteinnhold. Vedtak som er relevant for denne saken knyttes til følgende to punkter i vedtaket:

”Punkt 7. Bystyret vedtar mål og innhold for omsorgspersoner som innvilges avlastning og innhold i tjenestene for personer som er på avlastningsopphold, slik det fremgår av saksutredningen og vedtaket.

Punkt 8. Bystyret vedtar at tilbud om avlastningsforhold må være individuelt tilpasset, med fokus på forutsigbarhet og individuelle behov”.

Formannskapet behandlet i møte 20.10. 2009 sak 332/09 om Leistad helsehus – målgrupper.

Formannskapet fattet følgende vedtak som er relatert til avlastning (punkt 3):

3. ”Formannskapet vedtar å etablere avlastningstilbud i bygningene B1 + B2 for personer over 18 år med funksjonsnedsettelser.

- a) To avlastningsplasser i Munkvoll bofellesskap omgjøres til permanente leiligheter.*
- b) Avlastningstilbudet ved Nypan og Munkvoll overføres til Leistad fra årsskiftet 2009/2010.*
- c) Nye vedtak om døgnavlastning skal utføres ved Leistad fra 2010*
- d) Tjønntlia avlastningsbolig reduseres med en plass.*
- e) Døgnavlastningstilbudene for avlastning voksne, evalueres innen 2 år”.*

Lovgrunnlaget som regulerer avlastning:

I henhold til forskrift til lov om sosiale tjenester, vederlag utenfor institusjon § 8-2, er det ikke anledning for

Trondheim kommune

kommunen å kreve egenbetaling for **avlastning**stiltak for personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid etter lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav b. Med avlastningstiltak menes i denne forskrift tiltak som settes i verk til hjelp for den som har særlig tyngende omsorgsarbeid i tillegg til tjenester den omsorgstrengende er tildelt i samsvar med bestemmelsene i § 4-2 bokstavene a, c og d.

Dagens rutiner medfører at det ikke fattes vedtak for personen som plasseres i et avlastningstiltak.

3. Dagens målgruppe og avlastningstiltak.

Familiemedlemmer eller nærpersoner til personer over 18 år som står i kø for tildeling av egen bolig, trenger som oftest regelmessig avlastning. Det vil fortsatt være behov for døgnavlastningsplasser i de nærmeste årene.

Målgruppen kan ha følgende kjennetegn:

- Utviklingshemming
- Fysisk funksjonshemming
- ADHD
- Autisme
- Asbergers syndrom

Helse- og velferdskontor har myndighet til å fatte vedtak og innvilge avlastning til familiemedlemmer eller nærpersoner som har daglig ansvar for personer med funksjonsnedsettelse.

Enhet for Avlastning voksne er ansvarlig for å utføre vedtakene.

De fleste personene som er på avlastning, har både en kognitiv svikt og en fysisk funksjonshemming. Det er et fåtall personer som kun har en fysisk funksjonshemming.

Helse og velferd har lagt til rette for tre former for avlastningstiltak:

- 1) Privat avlastning.
- 2) Døgnavlastning i utvalgte tiltak.
- 3) Leie av avlastningsplasser.

Ad. 1) Privat avlastning

Privat avlastning er å forstå som en ordning hvor kommunen inngår avtale med private avlastere. Den omsorgstrengende kan få avlastningsopphold hjemme hos avlaster, eller at avlaster kan være i brukers hjem.

Avlastere godkjennes av kommunen som privat avlaster. Godkjent avlaster betyr at de er kvalifisert og skikket til å utføre oppdrag om avlastning. Denne type avlastning er hyppigst benyttet på ettermiddagstid og i helger, men er i hovedsak døgnavlastning.

Brukeren skal få ivaretatt personlige og praktiske hjelpebehov på samme måte som ved avlastning i en avlastningsbolig.

De fleste med privat avlaster(e) har hatt sin private avlaster(e) i flere år; etablert når personen var under 18 år. Avlastningstjenesten for voksne rekrutterer i utgangspunktet ikke private avlastere til voksne unntatt i noen spesielle tilfeller.

Ad 2) Døgnavlastningstiltak

Døgnavlastningstiltak fremgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1 viser døgnavlastningstiltak, antall plasser og rom, samt målgruppe.

	Ant plasser	Eget rom – felles wc/dusj.	Eget rom med wc/dusj	Målgruppe
Leistad	15		15 rom	Kan i utgangspunktet tilrettelegges for tilnærmet alle brukergrupper
Tjønmlia	5	5 rom		Personer som fungerer i et fellesskap, ikke behov for forflytningshjelpemidler.
Tonstad	4	4 rom		Personer som fungerer i et fellesskap, også tilrettelagt for de som har behov for forflytningshjelpemidler.

Ad 3) Leie av avlastningsplasser

Enhet for Avlastning, voksne leier avlastningsopphold ved Moa besøksgård i Snillfjord. Pr i dag er det 5 personer som har tilbud, gjennomsnittlig 1 helg pr mnd. Personer med lett kognitiv svikt gis tilbud om opphold ved Moa besøksgård.

4. Hvordan hjemle vedtak om avlastning?

Etter dagens situasjon blir vedtakene om avlastning hjemlet i Lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav b, jfr. § 4-3. Denne bestemmelsen om avlastningstiltak har primært som mål å avlaste personer som har påtatt seg omfattende omsorgsoppgaver. Samtidig skal avlastningstiltak sikre at omsorgsmottaker får tilfredsstillende omsorg når omsorgsgiver har fri (Ot.prp.nr.29 (1990-91) s.56).

Avlastning kan omfatte varierte hjelpeformer og retter seg både mot tjenestemottakeren og vedkommendes nærmiljø. Avlastningstjenester ytes som regel i en forebyggingshensikt. Avlastning kan gjøre det mulig for personer uten lovbestemt omsorgsplikt (ektefeller, samboere, andre nære personer) eller med omsorgsplikt (foreldre med funksjonshemmede barn) å utføre slike oppgaver over tid, samtidig som omsorgsgiverne kan opprettholde gode familierelasjoner og sitt eget sosiale nettverk. Avlastningstjenester skiller seg noe ut fra de øvrige tjenestene nevnt i § 4-2 bokstav a-d (de tjenestene en person kan ha rettskrav på).

Avlastningstiltakene vil ikke bare være målrettet mot den hjelpetrequende som fyller vilkårene i sosialtjenesteloven § 4-3, men også mot de(n) private omsorgsgiveren(e). Avlastning kan derfor ikke sees som en forebyggende tjeneste iverksatt utelukkende ut fra den funksjonshemmedes egne behov.

Ut i fra at vedtak om avlastning er rettet mot omsorgsyterne, stilles det spørsmål om hvorvidt omsorgsmottakeren også burde ha vedtak på de tjenestene som han/hun skal få når han/hun er på avlastning. Det er viktig å være tydelig på hvilken bistand bruker har behov for, og at omsorgsyterne har riktig informasjon for å kunne ivareta bruker. Men også for at bruker skal vite hva han har krav på av hjelp og ivareta klageretten.

Rådmannen vil derfor etablere nye rutiner som også sikrer at omsorgsmottakeren får enkeltvedtak om

Trondheim kommune

helse- og velferdstjenester under avlastningsoppholdet.

5. Vurdering.

Leistad

Leistad avlastningsbolig ble først tatt i bruk i februar 2011 da lokalene ble benyttet som "bolig" i 2010 for brukere som måtte flytte ut fra Klæbuveien 177 p.g.a. brann.

Leistad avlastningsbolig består av 4 "avdelinger". Disse lokalene har 15 rom med eget bad/WC. Det er tilknyttet felles kjøkken/oppholdsrom per fire rom (fire personer). En av disse boligene er spesielt tilrettelagt for personer med sterk fysisk funksjonshemming bl.a. med stort tilrettelagt bad med nødvendige hjelpemidler (takheis, badekar med mer).

Tjønnlia

Tjønnlia består av 2 gamle hus med 3+2 rom. Hovedhus har 2 bad, kårhus har 1 bad. Målgruppen er personer som fungerer i et fellesskap, men uten store fysiske funksjonshemminger. Tiltaket ligger i naturskjønne omgivelser og fungerer godt for turer i skog og mark.

Tonstad avlastningsbolig

Tonstad avlastningsbolig består av 2 ordinære leiligheter som er omgjort til en stor leilighet. Det er 4 rom, fellesareal og felles dusj/wc (2 stk).

Målgruppen er personer som fungerer i et fellesskap og som har behov for forflytnings-hjelpemidler. Tiltaket har beliggenhet i nærhet til City Syd, og dette oppleves som svært positivt for brukere og pårørende.

Helse og velferd har kjennskap til et fåtall personer som ikke har vært tilfreds med dagens avlastningstilbud. Det gjelder personer hvor kognitiv svikt ikke er hovedproblemet, men andre forhold som har gjort at tilbudet ikke har vært egnet.

Privat avlastning kan være et alternativ, men i noen situasjoner er det viktig for familien eller omsorgspersonene at den omsorgstrengende gis tilbud utenfor hjemmet. Rådmannen vurderer at dagens avlastningstiltak ikke er optimal for noen av disse personene.

6. Forslag til nye avlastningstiltak.

For å imøtekomme de ulike brukernes behov og ønsker har rådmannen innledet samarbeid med enhet for Kultur for å finne frem til alternative avlastningstiltak. Rådmannen ønsker å prøve ut følgende to nye tilbud: 1) *aktivitetsbasert avlastningstilbud* 2) *hotellopphold i helger*.

Ad. 1) aktivitetsbasert avlastning.

Aktivitetsbasert avlastning relateres til aktiviteter som den omsorgstrengende brukeren kan ha interesse av. Eksempler kan være hyttetur med overnatting for brukere som har interesse for friluftaktiviteter. Rådmannen har vært i kontakt med NFU om leie av deres hytte i Selbu for å kunne prøve ut dette tilbudet, i første omgang med 4 helger per år. NFU er positiv til utleie og til et slikt tilbud.

Et annet aktivitetsbasert tiltak er å ta i bruk lokalene på Skansen (tidligere barnehage, som nå disponeres av enhet for Kultur) på dagtid lørdag og søndag. Det kan gis tilbud om handletur i byen på lørdag eller turer på søndag. Dette er kun eksempler på aktiviteter.

Ad. 2) hotellopphold

Helse og velferd vil også kunne tilby opphold på hotell for nevnte brukere. Det betinger at brukeren i

Trondheim kommune

hovedsak er selvhjulpen mht å fungere innenfor rammen av ”det å bo på hotell”. Brukere som har behov for personlig hjelp, kan få bistand av hjemmetjenesten eller annet helsepersonell under hotelloppholdet.

Kostnader / finansiering

Rådmannen vil iverksette ovennevnte to tiltak som et prøveprosjekt. Prosjektet skal evalueres etter 1 år og vurderes om det skal avvikles eller fortsette. Kostnadene for å prøve ut nevnte to tiltak kan estimeres til ca 200000 per år. Rådmannen vil prioritere prosjektet innenfor rammen av budsjettet for Enhet for avlastning.

Rådmannen innkalte representanter for det nye brukerrådet i boligsaker for å informere om de to nye forslagene. Tilbakemeldingene har vært positive.

7. Oppsummering.

Helse og velferd har etablert tre ulike avlastningstiltak for familier eller nærpersoner med omfattende omsorgsoppgaver; 1) Privat avlastning 2) Døgnavlastning i utvalgte tiltak 3) Leie av avlastningsplasser. De aller fleste familier -/nærpersoner og omsorgsmottakere er fornøyd med tilbudet. For å imøtekomme interessene og behovene til omsorgsmottakere som ikke har vært fornøyd med tilbudet, etableres forsøk med aktivitetsbasert avlastning.

Aktivitetsbasert avlastning har som formål å gi tilbud til voksne personer som ikke passer inn på nåværende døgnavlastningstiltak eller private avlastningsordninger. Aktivitetsbasert avlastning kan samtidig være et supplement til de andre avlastningstiltakene med vekt på personenes interesser.

I tillegg vil det prøves ut avlastningstilbud ved byens hotell. Tiltakene evalueres etter 1 år. Kostnadene dekkes innenfor budsjettrammen til Enhet for avlastning, voksne.

Rådmannen etablerer nye rutiner som også sikrer at omsorgsmottakeren får enkeltvedtak om helse- og velferdstjenester under avlastningsoppholdet.

Rådmannen i Trondheim, 20.07.2011

Helge Garåsen
kommunaldirektør

Eirik Roos
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

[... Sett inn saksutredningen over denne linja](#)